

τη» ήταν λοιπόν μια πρώτη απόπειρα αποκατάστασης της κανονικότητας στην περιοχή. Μιας περιοχής που μέχρι πρότινος σπαρασσόταν από τη σύρραξη στην πρώην Γιουγκοσλαβία. Παραδόξως φαίνεται υπάρχουν κάποιοι που αντί να επιχαιρούν για την –έστω και με την ατελή συμφωνία του Ντέητον– λήξη του πολέμου θα ήθελαν να δουν τη μεταφορά του στην άλλη γωνία της ανατολικής Μεσογείου. Θα πρόσθετα δε ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα εκείνων που υποστηρίζουν αυτές τις απόψεις, και κάποιοι μάλιστα τις επενδύουν με θεωρητική περιβολή, είναι ότι για λόγους «ανεξήγητους» επιμένουν να μεταφέρουν τη συζήτηση για την εξωτερική πολιτική της χώρας στις αρχές του αιώνα. Σαν να θέλουν να πάρουν εκδίκηση για τη Μικρασιατική καταστροφή χωρίς, ωστόσο, να φαίνεται ότι μπορούν να αφομοιώσουν τα διδάγματά της.

Το «φλερτ» αυτών των κύκλων με την ιδέα της πολεμικής αναμέτρησης με την Τουρκία θα ήταν μια ανώδυνη απλώς επιπολαιότητα εάν δεν έδινε ιδεολογική κάλυψη σε μειοψηφικές μεν αλλά πάντως υπαρκτές δυνάμεις στο κυβερνών κόμμα και εάν δεν δημιουργούσε με τον τρόπο αυτό πολιτικά προσκόμματα σε οποιαδήποτε προσπάθεια ειρηνικής προσέγγισης με τη γειτονική χώρα.

Δεν χρειάζεται πιστεύω να εξηγηθεί το αυτονόητο της ανάγκης συνεννόησης με μια χώρα –ανεξαρτήτως του εάν είναι επιθετική ή όχι– με την οποία υπάρχει γεωγραφική εγγύτητα και, όσο παράδοξο και αν αυτό ακούγεται, ταύτιση κατευθύνσεων σε κάποιο βαθμό λόγω συμμετοχής σε συλλογικά σχήματα, όπως είναι π.χ., το ΝΑΤΟ.

Ο εσωτερικός καυγάς στη χώρα γίνεται λοιπόν για το αυτονόητο. Και είτε λόγω σκοπιμοτήτων είτε λόγω άγνοιας των εξελίξεων στις διεθνείς σχέσεις ορισμένα επίσης αυτονόητα παραβλέπονται: όπως το γεγονός ότι η οποιαδήποτε συζήτηση ή συμμετοχή σε κοινά φόρα δεν οδηγεί κατ' ανάγκην σε «συνθηκολόγηση» ούτε αποκλείει την ανάπτυξη ανταγωνισμού ή την υπεράσπιση εθνικών συμφερόντων. Αρκεί να αναφέρουμε παραδείγματα χωρών πολύ στενά συνδεδεμένων κατά τάλλα,

όπως είναι οι ΗΠΑ, η Γερμανία, η Γαλλία, που αναπτύσσουν μορφές ανταγωνισμού, π.χ οικονομικού, χωρίς να κλονίζονται οι σχέσεις τους στο σύνολό τους. Κι επειδή ίσως κάποιοι αναρωτηθούν τι αναλογία μπορεί να υπάρχει ανάμεσα στις σχέσεις μεγάλων χωρών και τις δικές μας με την Τουρκία, μπορούμε να αναφέρουμε άλλα παραδείγματα μικρότερων χωρών με χρόνια προβλήματα που έχουν αναγνωρίσει την οδό του διαλόγου ως τη μόνη ρεαλιστική οδό επίλυσης διαφορών. Ας πάρουμε το παράδειγμα της Ουγγαρίας και της Ρουμανίας ή της Τσεχίας και της Σλοβακίας, τηρουμένων πάντοτε των αναλογιών. Και τα δύο αυτά διδύμα κατανόησαν την ανάγκη ειρηνικής συνύπαρξης και άμβλυνσης των προβλημάτων στις διμερείς τους σχέσεις προκειμένου να επιτύχουν κάτι που θεωρούσαν πολύ πιο σημαντικό για το μέλλον και την ανάπτυξή τους: την ένταξη σ' ένα ισχυρό σύνολο κρατών όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Γιατί θα πρέπει η Ελλάδα, χώρα ισχυρή στα Βαλκάνια, μέλος της Ένωσης και του ΝΑΤΟ, να εγκαταλείψει τις αρχές στις οποίες στηρίζεται η ένταξή της στους δύο αυτούς οργανισμούς, τις αρχές που η διπλωματική μας μηχανή απαιτεί να σέβεται και η Τουρκία προκειμένου να ικανοποιηθούν οι εθνικιστικές ονειρώξεις ορισμένων; Ποια δόξα θα πρέπει δηλαδή να ζηλέψει η χώρα μας; Της Σερβίας, της Κροατίας, της Τσεσενίας ή των νεοπαγών δημοκρατιών του Καυκάσου και της Κεντρικής Ασίας; Και γιατί θα πρέπει δηλαδή η Ελλάδα να διαγράψει δεκαετίες κεκτημένων ως κράτους δικαίου για να μμηθεί συμπεριφορές κρατών με αντιδημοκρατικές καταβολές που κινούνται στα όρια της διεθνούς νομιμότητας; Κατηγορείται η Τουρκία για διάθεση αλλαγής του status quo. Φαίνεται όμως ότι άβουλα αισθάνονται κάποιοι και από την εδω πλευρά με την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων. Βλέποντας στο βάθος την «κόκκινη μηλιά» και θεωρώντας προφανώς συναγωνιστές τους τους «γενναίους» άνδρες των ΕΚΑΜ που εμφανίστηκαν στο γνωστό βίντεο εορτάζοντας «ελληνικά» με τρόπο που θυμίζει έντονα αντίστοιχες τελετές των ναζί...

ΑΡΘΡΟ 19: ΘΑ ΔΙΑΤΗΡΗΘΕΙ «ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΟ»;

του Νίκου Φίλη

ΑΝΤΙΦΑΤΙΚΕΣ ή και αλληλοσυγκρουόμενες είναι οι δημόσιες τοποθετήσεις κυβερνητικών παραγόντων για την τύχη του άρθρου 19 του Κώδικα Ιθαγένειας, με βάση το οποίο χιλιάδες έλληνες μουσουλμάνοι πολίτες (κυρίαρχα τουρκικής εθνικής συνείδησης) στερήθηκαν αυθαιρέτως την ιθαγένειά τους κατά τα τελευταία σαράντα έτη. Ο υπουργός αναπληρωτής Εξωτερικών Γ. Α. Παπανδρέου έχει δηλώσει ότι η κυβέρνηση θα καταργήσει το άρθρο, ενώ ο αρμόδιος υπουργός Εσωτερικών Αλ. Παπαδόπουλος έστειλε επιστολή στον Μητροπολίτη Κομοτηνής διαβεβαιώνοντάς τον ότι το άρθρο θα διατηρηθεί. Εντύπωση προκαλεί η ενέργεια του κ. Παπαδόπουλου να ενημερώσει τον Μητροπολίτη για ένα θέμα που, τουλάχιστον ευθέως, δεν αφορά το ποίμνιό του και να τον καταστήσει παράγοντα πολιτικών διαβουλεύσεων. Η ενέργεια αυτή αποκτά μεγαλύτερη σημασία, διότι ο Πρωθυπουργός ερωτηθείς για το άρθρο 19 παρέπεμψε στον κ. Παπαδόπουλο, ο οποίος φαίνεται να εννοεί τον αυτοδιαφημιζόμενο «ευρωπαϊσμό» του τότε προβάλλοντας βέτο στο υπουργικό συμβούλιο για τη νομιμοποίηση των μεταναστών από τις όμορες βαλκανικές χώρες και τότε υπεραμυνόμενος της διατηρήσεως των διακρίσεων εις βάρος των ελλήνων μουσουλμάνων.

Τους τελευταίους μήνες δύο ευρωπαϊκές συμβάσεις που υπέγραψε η χώρα –η συμφωνία πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των μειονοτήτων και, ιδιαιτέρως, η Σύμβαση για την ιθαγένεια– δημιουργούν ένα νέο κλίμα και νέες διεθνείς υποχρεώσεις της Ελλάδας να αναμορφώσει τη μετεμφυλιοπολεμική νομοθεσία της για την ιθαγένεια και να ξεπεράσει τους αναχρονισμούς και τις αγκυλώσεις της σχετικά με τη μειονότητα στη Δυτική Θράκη. Η εφαρμογή των συμβάσεων προϋποθέτει την κύρωσή τους από τη Βουλή, την εναρμόνιση διατάξεων του εσωτερικού δικαίου προς εκείνες των συμβάσεων. Ειδικότερα λόγω της σύμβασης που αφορά την ιθαγένεια, επιβάλλεται νομοθε-

τική ρύθμιση με την οποία να καθίστανται αγωγίμες οι προβλέψεις της, δηλαδή ο πολίτης να μπορεί να προσφεύγει στη δικαιοσύνη για να εφαρμοσθεί η σύμβαση στη δική του περίπτωση και να ακυρωθούν πράξεις διακρίσεως εις βάρος του. Προς το παρόν δεν έχουν διευκρινισθεί οι κυβερνητικές προθέσεις, ούτε έχει ανακοινωθεί κάποιο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής της ευρωπαϊκής σύμβασης για την ιθαγένεια, που υπεγράφη στο Στρασβούργο στις 6 Νοεμβρίου 1997. Τη σύμβαση δεν έχει υπογράψει η Τουρκία, η οποία όμως έχει τη νομική δυνατότητα να ζητήσει τον λόγο από την Ελλάδα, εάν κρίνει ότι στη χώρα μας παραβιάζεται η ευρωπαϊκή σύμβαση.

Στις γενικές αρχές της σύμβασης κατοχυρώνεται ότι «*κανείς δεν μπορεί να στερηθεί αυθαιρέτως την ιθαγένειά του*» (άρθρο 4) και επιτάσσεται ότι «*οι κανόνες ενός κράτους-μέρους που είναι σχετικοί με την ιθαγένεια δεν πρέπει να περιέχουν διάκριση ή να περικλείουν πρακτικές που συνιστούν διάκριση βασισμένη στο φύλο, τη θρησκεία, τη φυλή, το χρώμα ή την εθνική ή εθνοτική καταγωγή*». Στη σύμβαση ρητά αναφέρεται ότι κανένα κράτος-μέρος δεν μπορεί να διατυπώσει επιφύλαξη στις διατάξεις αυτές.

Στις ειδικές διατάξεις της σύμβασης (άρθρο 7) ορίζεται ότι «*ένα κράτος-μέρος δεν μπορεί να προβλέπει στο εσωτερικό του δικαιο την απώλεια της ιθαγένειας (των πολιτών του) αυτοδικαίως ή κατόπιν πρωτοβουλίας του, εκτός από τις παρακάτω περιπτώσεις (...).* α) *Συμπεριφορά που προκαλεί βαριά ζημία στα ουσιαδή συμφέροντα του κράτους-μέρους, β) Απουσία κάθε πραγματικού δεσμού μεταξύ του κράτους-μέρους κι ενός υπηκόου που διαμένει συνήθως στην αλλοδαπή*». Οι διατάξεις αυτές επιδέχονται επιφυλάξεων, εφόσον όμως οι ρυθμίσεις του εσωτερικού δικαίου δεν αντιβαίνουν τις γενικές διατάξεις, το αντικείμενο και τον σκοπό της σύμβασης. Στο άρθρο 10 αναφέρεται ότι «*κάθε κράτος-μέρος να ενεργεί κατά τρόπο, ώστε να αντιμετωπίζει τις αιτήσεις που αφορούν την απώλεια ιθαγένειας μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα*» και κατοχυρώνεται η αρχή των *γραπτών αιτιολογημένων αποφάσεων*, οι οποίες βεβαίως θα προσβάλλονται δικαστικώς. Στο αρ-

θρο 12 προβλέπεται: «*κάθε κράτος-μέρος πρέπει να ενεργήσει, ώστε οι αποφάσεις που αφορούν στην απόκτηση, διατήρηση, επανάκτηση ή απώλεια ιθαγένειας να μπορούν να αποτελούν αντικείμενο μιας διοικητικής ή δικαστικής προσφυγής, σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο*».

Από την ανάγνωση της σύμβασης προκύπτει η υποχρέωση της Ελλάδας να καταργήσει το άρθρο 19. Από τις κυβερνητικές παλινωδίες δημιουργούνται υποψίες ότι αναζητούνται κουτοπρόηνρες ερμηνείες, ώστε και το άρθρο να διατηρηθεί και τα προσχήματα να τηρούνται. Είναι πιθανό οι αρμόδιοι να «μαγειρεύουν» ρύθμιση που θα «καταργεί», θα απαλείφει μόνον τη λέξη «αλλογενών», ώστε η δυνατότητα αφαίρεσης της ιθαγένειας από έλληνες πολίτες να αφορά όλους ανεξαιρέτως, ώστε να μη κατηγορηθεί η Ελλάδα για διακρίσεις εις βάρος των μουσουλμάνων πολιτών. Ωστόσο η μεθόδευση αυτή θα καταρρεύσει, εάν η διοίκηση συνεχίζει να αφαιρεί την ιθαγένεια αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο από τους έλληνες μουσουλμάνους. Η πρακτική αυτή ελέγχεται ως αντιβαίνουσα τις διατάξεις της σύμβασης και οι θιγόμενοι θα έχουν το δικαίωμα προσφυγής στην ελληνική δικαιοσύνη. Υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι εν τω μεταξύ θα έχει κυρωθεί η σύμβαση και οι διατάξεις της θα έχουν καταστεί άμεσης εφαρμογής με τη συγκεκριμενοποίηση των άρθρων 10 και 12.

Η κατάργηση του επονειδιστου άρθρου 19, χωρίς να αναζητούνται «κατ' οικονομίαν λύσεις» που διαιωνίζουν μία πραγματικότητα διακρίσεων, επιβάλλεται για λόγους δημοκρατικής τάξης. Δεν πρέπει να εμπλακεί σε μία διεγκυστίνδα πιέσεων και αντιπιέσεων, όπως αυτή εκδηλώνεται με τα υπομνήματα «εθνικής ανησυχίας», λαϊκών και κληρικών, οι οποίοι επικερδώς εμπορεύονται την κατάσταση και, δυστυχώς, επιβάλλουν, μέχρι στιγμής, τις θέσεις τους. Οι ίδιοι επισειούν και τον κίνδυνο και της αναδρομικής κατάργησης της ρύθμισης (κι εδώ όντως υπάρχουν προβλήματα...), χωρίς να μας εξηγούν τι φοβούνται, εφόσον, κατά την εκτίμησή τους, με το άρθρο 19 στερήθηκαν την ιθαγένειά τους λίγοι έλληνες μουσουλμάνοι. Η συνέχεια στη Βουλή...

ΤΑ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΑΡΓΥΡΙΑ

του Παναγιώτη Νούτσου

Η ΠΡΟΣΨΑΘΗ νομοθετική ρύθμιση για την «αναμόρφωση του μισθολογίου» του ΔΕΠ δεν αποτελεί μεμονωμένη ή αποσπασματική πρωτοβουλία της υπουργίας Αρσένη, αλλά συναρτάται ευκρινώς με ό,τι προηγήθηκε και ιδίως με ό,τι θα επακολουθήσει, δηλαδή με το σύνολο των ρυθμίσεων που έχει προβληθεί ως «εκπαιδευτική μεταρρύθμιση». Στο σημείωμα αυτό δεν θα αναλυθεί ό,τι περιλαμβάνει η βαρύγδουπη ονομασία των αλλαγών· απλώς θα καταδείξουμε τι συνεπάγεται η ρύθμιση αυτή της «υπηρεσιακής κατάστασης» του ΔΕΠ, εμφανώς ή όχι, για την αυτοτέλεια του Πανεπιστημίου.

Όπως είναι γνωστό, η «πλήρης και αποκλειστική απασχόληση» των πανεπιστημιακών αναδείχθηκε ως αίτημα των μεταπολιτευτικών δυνάμεων για τη ριζική γραμμή πλεύσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εφόσον τούτο είχε διαποτισθεί από τη νέα αίσθηση των λειτουργιών του πανεπιστημιακού θεσμού που μαράζωνε στα ασφυκτικά οχήματα του νόμου του 1932. Ο Ν. 1268/1982 έδωσε, σε μεγάλο βαθμό, τη νομική πλαισίωση ενός διαφορετικού Πανεπιστημίου που όφειλε να «συντείνει στη διαμόρφωση υπεύθυνων ανθρώπων με επιστημονική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική συνειδηση» (άρθρο 1, § 2ι). Συναφώς θεσμοθετήθηκε ότι η «ιδιότητα του μέλους ΔΕΠ είναι ασυμβίβαστη με κάθε άλλη επαγγελματική απασχόληση». Η παράγραφος ωστόσο αυτή θα ίσχυε από την έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος που θα καθόριζε τις προϋποθέσεις για την «κατ' εξαίρεση εξω-πανεπιστημιακή απασχόληση»: σε κάθε περίπτωση σήμαινε «συμμετοχή» των μελών του ΔΕΠ σε «εφαρμογές του επιστημονικού τους κλάδου», «αναγκαία για την εκπαιδευτική τους λειτουργία ή για την προαγωγή της επιστήμης στην πράξη» (άρθρο 13, §§ 6 και 7).

Το ΠΔ ουδέποτε εξεδόθη: το παρέσυρε η δίνη των διαδοχικών υπονομεύσεων του Νόμου-πλαισίου, τόσο κατά την εφαρμογή του από τα Τμήματα που είχαν άλλη αντίληψη για το «ασυμβίβαστο», όσο και από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παι-